

Galimų 2014–2020 m. Lietuvos Europos Sjungos paramos panaudojimo prioritetų apibendrinimas

Finansų ministerija
2012 m. sausio 31 d.

Turinys

- Silpnųjų, stipriųjų, grėsmių ir galimybių (SSGG) analizė
- Sektorinių prioritetų sąsajos su strategijos “Europa 2020” pavyzdinėmis iniciatyvomis
- Tematiniai tikslai ir investiciniai prioritetai
- Galimos nacionalinės prioritetinės kryptys
- Galimos horizontalios temos
- Galimos sektorinių prioritetų sinergijos
- Pasiūlymai dėl tolimesnių žingsnių

SSGG analizė: stiprybės

- Žmogiškieji ištekliai ir prielaidos tobulėjimui:
 - Daug išsilavinusių žmonių; vaikų mokymosi rezultatai atitinka ES vidurkį
 - Vykdoma švietimo ir sveikatos įstaigų tinklo optimizacija (stambinimas)
 - Platus kultūros įstaigų tinklas
- Aplinka ir gyvenimo kokybė:
 - Geros kokybės vanduo, dirvožemis, oras, sukurta atliekų valdymo sistema
 - Sukurta atliekų tvarkymo sistema ir infrastruktūra bei vandentvarkos infrastruktūra
- Susisiekimo ir IT infrastruktūra
 - Gera kelių ir informacinių technologijų (toliau – IT) (ypač plačiajuosčio tinklo) infrastruktūra bei konkurencingas tarptautinių pervežimų verslas
 - Tankus ir geros kokybės automobilių kelių tinklas
 - Modernizuoti oro uostai
- Geografinė padėtis
 - Artumas pažangiam Šiaurės Europos regionui
 - Šiauriausias neužšalantis jūrų uostas
- Sukurtos prielaidos (planai ir gebėjimai) įgyvendinti didžiuosius energetikos projektus

SSGG analizė: silpnybės

Silpnybės

Institucijos, pasiūliusios priemones silpnųjų šalinimui

Emigracija (sukelianti naujų problemų, pavyzdžiui, emigravusių tėvų palikti vaikai), nedarbas ir didėjanti socialinė atskirtis

SADM, ŪM, ŽŪM

Energetinė priklausomybė ir mažas energijos efektyvumas

EM, SAM, ŽŪM

Žemi su žinių visuomene ir inovatyvumu susiję rodikliai

IVPK, ŪM

Mažas atliekų perdirbimas

ŪM, ŽŪM

Silpnos vandentvarkos įmonės

ŽŪM

Neišplėtotas viešasis transportas

SADM, SM

Žema aukštojo mokslo **kokybė**, mokslo, verslo ir kultūros bendradarbiavimas

ŪM, ŠMM, ŽŪM

Neadekvati mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (toliau – **MTTP**) struktūra ir **infrastruktūra**

ŠAM, SADM, ŪM, SM, ŽŪM

Sąveikos tarp viešajame sektoriuje diegiamų informacinių technologijų **stoka** (žemas naudojimas elektroninėmis paslaugomis)

SAM, SADM, IVPK, SM

Žemas išteklių panaudojimo efektyvumas ir žemųjų technologijų dominavimas ekonominėje veikloje

ŪM, ŽŪM

Neišnaudojamas atskirų **teritorijų** augimo **potencialas**

ŠADM, SAM, EM, ŽŪM, AM

Atsilikimas nuo ES pagal daugelį struktūrinių rodiklių, išskirtų strategijoje “Lietuva 2030”

SAM, IVPK, ŠMM, SADM, ŪM, ŽŪM, EM, SM, AM

SSGG analizė: galimybės

- Didesnis pasitikėjimas ES ir ES politinė parama Lietuvos energetikos projektams
- Augantis ekologinis sąmoningumas, vertybiniai pokyčiai
- Didėjantis įsitraukimas į tarptautinius švietimo, mokslo ir kultūros tinklus

SSGG analizė: grėsmės

- Didėjančios pasaulinės energijos kainos
- Ekonominis augimas, nekuriantis darbo vietų
- Gyventojų senėjimas ir emigracija (mažinantys švietimo ir didinantys sveikatos priežiūros paslaugų poreikį)
- Struktūrinis nedarbas dėl kvalifikacijos ir darbo rinkos poreikių nesutapimo
- Augančio vartojimo ir automobilizacijos skatinamas atliekų augimas ir oro tarša miestuose

Sektorinių prioritetų sąsajos su strategijos “Europa 2020” pavyzdinėmis iniciatyvomis

Institucijos/ sektoriai	Pažangus augimas			Tvarus augimas		Integracinis augimas	
	Inovacijų Sąjunga	Judus jaunimas	Europos skaitmeninė darbotvarkė	Tausiai išteklius naudojanti Europa	Globalizacijos erai pritaikyta pramonės politika	Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkė	Europos kovos su skurdu planas
AM	–	–	–	+	–	–	–
IVPK	–	–	+	–	–	–	–
EM	–	–	–	+	–	–	–
ŪM	+	–	–	–	+	*	–
SM	+	–	+	+	+	–	–
SADM	–	+	–	–	–	+	+
SAM	+	*	+	*	*	+	+
ŠMM	+	+	–	–	–	+	+
ŽŪM (kaimo plėtra)	+	–	–	+	–	+	–
VRM	–	–	–	–	–	*	*
KM	*	–	+	*	+	*	–

+ sektoriniai prioritetai siejasi su strategijos “Europa 2020” pavyzdinėmis iniciatyvomis

* Gali būti aktualu

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (I)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
1.	Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas (ERPF, ESF*);	1. mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) infrastruktūros tobulinimas, MTI gebėjimų tobulinti kompetenciją lavinimas ir kompetencijos centrų, ypač Europos svarbos, skatinimas (ERPF);	ŪM ŠMM	ŪM ŽUM
		2. įmonių MTI investicijų, produktų ir paslaugų plėtros, technologijų perdavimo, socialinių inovacijų ir viešosioms paslaugoms teikti skirtų inovacijų, paklausos generavimo, tinklų kūrimo, grupių ir atvirų inovacijų mažosiose ir vidutinėse įmonėse skatinimas naudojantis pažangiąja specializacija (ERPF);	ŪM ŠMM SAM	ŪM ŪM, SADM
		3. technologinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų , bandomųjų linijų, ankstyvo produktų patvirtinimo veiksmų ir didelio poveikio technologijų pažangiosios gamybos pajėgumų ir pirminės gamybos skatinimas bei bendrosios paskirties technologijų sklaida (ERPF);	ŪM ŠMM SAM SM	ŠMM, ŪM ŠMM SADM ŽUM
		4. mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų stiprinimas, ypač tobulinant antrosios ir trečiosios pakopos aukštojo mokslo studijas, rengiant tyrėjus ir sukuriant aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų ir technologijų centrų bei įmonių tinklus ir sudarant partnerystės susitarimus (ESF).	ŠMM SAM	ŪM ŠMM, ŪM ŽUM

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (II)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
2.	informacinių ir ryšių technologijų prieinamumo, naudojimo didinimas ir kokybės gerinimas (ERPF, ESF);	1. plačiajuosčio ryšio diegimo plėtra ir sparčiųjų tinklų plėtojimas ;	IVPK	SADM SM ŠMM ŽUM
		2. IRT produktų ir paslaugų, elektroninės prekybos tobulinimas ir IRT paklausos didinimas ;	IVPK ŠMM SAM	IVPK SM
		3. taikomųjų IRT e. valdžios, e. mokymosi, e. įtraukties ir e. sveikatos programų tobulinimas;	SADM IVPK ŠMM SAM	SM IVPK
		4. gerinti prieigą prie IRT, tokių technologijų naudojimą ir kokybę, didinant skaitmeninį raštingumą, investicijas į e. įtrauktį ir e. įgūdžius bei į susijusius verslumo įgūdžius (ESF).	IVPK SAM	SADM IVPK, SADM ŽUM SM
3.	mažųjų ir vidutinių įmonių bei žemės ūkio sektoriaus (EŽŪFKP) ir žuvininkystės bei akvakultūros sektoriaus (EJRŽF) konkurencingumo didinimas (ERPF, ESF):	1. verslumo , ypač sudarant palankesnes sąlygas pritaikyti naujas idėjas ekonominei veiklai, ir naujų įmonių steigimo skatinimas (ERPF);	ŪM SADM SAM ŠMM	ŽUM ŪM
		2. naujų MVĮ verslo , ypač internacionalizavimo, modelių kūrimas (ERPF);	ŪM	
		3. MVĮ konkurencingumo didinimas ugdant įmonių ir darbuotojų prisitaikymą ir skatinant daugiau investuoti į žmogiškąjį kapitalą (ESF).	ŠMM	

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (III)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
4.	Perėjimo prie mažai anglies dioksido aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas: (ERPF, SF, ESF);	1. atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos ir skirstymo skatinimas (ERPF, SF);	EM ŠMM	AM, ŽŪM ŽŪM
		2. energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos naudojimo MVĮ skatinimas (ERPF, SF);	ŪM EM	ŪM ŽŪM
		3. energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos naudojimo viešosiose infrastruktūrose (ERPF, SF) ir gyvenamųjų namų sektoriuje rėmimas (ERPF);	EM SAM AM	EM SM
		4. pažangiųjų žemos įtampos paskirstymo sistemų kūrimas (ERPF) ir plėtojimas (SF);	EM	SM
		5. anglies dioksido kiekio mažinimu grindžiamos miestų vietovių strategijos skatinimas (ERPF, SF);	EM SAM	AM AM, SM
		6. remti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, neigiamos įtakos klimato kaitai nedarančios, tausiai išteklius naudojančios ir ekologiškesnės ekonomikos , vykdamas švietimo ir mokymo sistemų reformą, pritaikant reikiamus įgūdžius ir kvalifikaciją , keliant darbo jėgos kvalifikaciją ir kuriant naujas darbo vietas su aplinka ir energetika susijusiuose sektoriuose; (ESF).	ŠMM SAM AM	AM, ŠMM, ŪM, SADM ŽŪM SADM

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (IV)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
5.	prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas, rizikos prevencija ir valdymas: (ERPF, SF);	1. specialių prisitaikymo prie klimato kaitos investicijų skatinimas (ERPF, SF);	ŠMM	ŽŪM
		2. investicijų, skirtų mažinti konkrečią riziką, užtikrinti atsparumą nelaimėms ir parengti nelaimių valdymo sistemas , skatinimas (ERPF, SF).	SAM AM	VRM ŽŪM ŽŪM
6.	aplinkos apsauga ir tausaus išteklių naudojimo skatinimas: (ERPF, SF);	1. Investicijos į atliekų sektorių siekiant įvykdyti aplinkos acquis reikalavimus (ERPF, SF);	ŪM ŠMM AM	ŽŪM ŪM
		2. Investicijos į vandens sektorių siekiant įvykdyti aplinkos acquis reikalavimus (ERPF, SF);	AM	ŽŪM ŽŪM
		3. kultūrinio paveldo apsauga, propagavimas ir plėtimas (ERPF);	ŪM ŠMM AM KM	KM SADM ŽŪM
		4. biologinės įvairovės, dirvožemio apsaugos ir ekosistemų funkcijų skatinimas , įskaitant „Natura 2000“ ir tausias infrastruktūras (ERPF);	ŠMM AM	ŽŪM ŽŪM
		5. biologinės įvairovės saugojimas ir atkūrimas , taip pat žaliosios infrastruktūros plėtojimas (SF);	AM	ŽŪM
		6. miestų aplinkos gerinimo veiksmai , įskaitant apleistų pramoninių miesto rajonų atgaivinimą ir oro taršos mažinimą (ERPF, SF).	ŠMM SAM AM	SM, AM, ŪM VRM, SM, ŪM SADM

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (V)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
7.	tvaraus transporto skatinimas ir kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas: (ERPF, SF);	1. daugiaryšės bendros Europos transporto erdvės rėmimas investuojant į transeuropinį transporto tinklą (TEN-T) (ERPF, SF);	ŠMM SM	
		2. regionų judumo didinimas prie TEN-T infrastruktūros prijungiant antrinius ir tretinius transporto mazgus (ERPF);	SM	
		3. ekologiškų ir anglies dioksido kiekio mažinimu grindžiamų transporto sistemų kūrimas ir tvaraus judumo miestuose skatinimas (ERPF, SF);	ŪM SM AM	AM, ŪM SAM SM
		4. plataus, kokybiško ir sąveikaus geležinkelių tinklo kūrimas (ERPF, SF).	SM	

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (VI)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
8.	Užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas: (ERPF, ESF);	1. verslo inkubatorių kūrimas ir investicinės paramos savarankiškam darbui ir įmonių steigimui teikimas (ERPF);	ŪM ŠMM, SAM SADM	ŪM, VRM
		2. vietos plėtros iniciatyvos ir pagalba struktūroms, kuriomis užtikrinamos vietos bendruomenės paslaugos siekiant kurti naujas darbo vietas, jei šie veiksmai nepatenka į Reglamento (ES) Nr. [...] /2012 [ESF] taikymo sritį (ERPF)	SAM	ŪM, ŠMM, SADM ŽŪM
		3. investicijos į valstybės įdarbinimo tarnybų infrastruktūrą (ERPF);	SADM	
		4. ieškantiems darbo ir neaktyviems asmenims galimybės gauti darbą suteikimas, pasitelkiant vietos užimtumo iniciatyvas ir remiant darbo jėgos judumą (ESF);	SADM ŠMM	ŪM
		5. nedirbančių ir nesimokančių jaunuolių ilgalaikė integracija į darbo rinką (ESF)	SADM	
		6. savarankiško darbo , verslumo ir verslo kūrimo skatinimas (ESF);	SADM ŠMM	ŪM ŽŪM
		7. vyrų ir moterų lygybės užtikrinimas ir sąlygų derinti darbinį ir asmeninį gyvenimą sudarymas (ESF);	SADM	ŠMM
		8. darbuotojų, įmonių ir verslininkų prisitaikymas prie pokyčių (ESF);	ŪM SADM ŠMM SAM	ŪM SADM, ŪM SADM
		9. aktyvus ir sveikas senėjimas (ESF);	ŠMM SADM SAM	SAM SADM
		10. darbo rinkos institucijų modernizavimas ir stiprinimas , tarptautinio darbo jėgos judumo didinimas (ESF).	SADM ŠMM	

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (VII)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
9.	Socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu: (ERPF, ESF);	1. investicijos į sveikatos ir socialinę infrastruktūrą , kuria prisidedama prie nacionalinės, regionų ir vietos plėtros, nelygybės mažinimas sveikatos atžvilgiu ir perėjimas nuo institucinių prie bendruomenės paslaugų (ERPF);	SADM SAM	AM ŽŪM, SAM SM, SAM
		2. parama fiziniam ir ekonominiam nepasiturinčių miestų ir kaimų bendruomenių atnaujinimui (ERPF);	SADM SAM	VRM, SADM
		3. socialinių įmonių rėmimas (ERPF);	SADM SAM	ŪM SADM
		4. aktyvios įtraukties užtikrinimas (ESF);	SADM SAM	IVPK, VRM, ŠMM, SAM, TM SADM
		5. marginalių bendruomenių , pavyzdžiui romų, integracija (ESF);	SADM	KM ŠMM
		6. kova su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba lytinės orientacijos (ESF);	SADM	ŠMM
		7. galimybių gauti įperkamas, tvarias ir aukštos kokybės paslaugas didinimas, įskaitant sveikatos priežiūrą ir visuotinės svarbos socialines paslaugas (ESF);	SADM SAM	ŠMM
		8. socialinės ekonomikos ir socialinių įmonių skatinimas (ESF);	ŪM SADM	ŪM
		9. bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas (ESF).	SADM SAM	ŠMM, SAM ŠADM, VRM ŽŪM

TEMATINIAI TIKSLAI IR INVESTICINIAI PRIORITETAI (VIII)

	TEMATINIAI TIKSLAI	INVESTICINIAI PRIORITETAI	INSTITUCIJA	GALIMA SINERGIJA
10.	investuoti į švietimą, įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą (ERPF, ESF);	1. švietimo ir mokymo infrastruktūros tobulinimas (ERPF);	ŠMM SAM AM	ŠMM ŠMM
		2. mokyklos nebaigiančių asmenų skaičiaus mažinimas ir lygių galimybių gauti geros kokybės ikimokyklinį, pradinį ir vidurinį išsilavinimą užtikrinimas (ESF);	ŠMM	SADM
		3. aukštojo ar lygiaverčio lygmens mokslo kokybės, veiksmingumo ir atvirumo gerinimas , kad būtų pritraukta daugiau studentų ir didėtų pažangumas (ESF);	ŠMM	
		4. galimybių mokytis visą gyvenimą didinimas , darbo jėgos įgūdžių ugdyimas ir kvalifikacijos kėlimas bei švietimo ir mokymo sistemų pritaikymas darbo rinkos poreikiams (ESF);	ŪM SADM SAM ŠMM	ŠMM, SADM ŽŪM
11.	stiprinti institucinius gebėjimus ir veiksmingą viešąjį administravimą (ERPF, ESF, SF).	1. investuoti į institucinius gebėjimus ir veiksmingesnį viešąjį administravimą bei viešąsias paslaugas siekiant reformų, geresnio reglamentavimo ir gero valdymo (ESF);	SADM ŠMM SAM AM VRM	VRM VRM
		2. didinti suinteresuotųjų subjektų, įgyvendinančių užimtumo, švietimo ir socialinę politiką, gebėjimus ir sudarant sektorių ir teritorinius paktus dėl pasirengimo vykdyti nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens reformas (ESF);	SADM ŠMM SAM VRM	VRM
		3. institucinių pajėgumų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas , stiprinant su Sanglaudos fondo įgyvendinimu susijusių viešojo administravimo įstaigų ir viešųjų tarnybų institucinius pajėgumus ir veiksmingumą (SF);	ŠMM VRM	SM, ŠMM
		4. institucinių gebėjimų ir veiksmingo viešojo administravimo gerinimas stiprinant institucinius gebėjimus ir viešųjų administravimo institucijų bei viešųjų paslaugų, susijusių su ERPF įgyvendinimu, veiksmingumą teikiant paramą ESF remiamoms institucinių gebėjimų ir viešojo administravimo veiksmingumo priemonėms (ERPF).	ŪM ŠMM SAM VRM	SM, ŠMM VRM

Galimos nacionalinės prioritetinės kryptys

- Pagrindinės infrastruktūros (švietimo, MTEP, plėčiamosios tinklo ir ryšio, socialinės, sveikatos, transporto) vystymas
- Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, inovatyvių technologijų kūrimas
- Žmogiškųjų išteklių vystymas
- Verslumo aplinkos gerinimas
- E-paslaugų plėtra
- Atsakingas, subalansuotas ir efektyvus išteklių naudojimas
- Socialinės atskirties ir skurdo mažinimas
- Subalansuotas teritorinis vystymas (vietinės iniciatyvos, teritorijų diversifikacija)

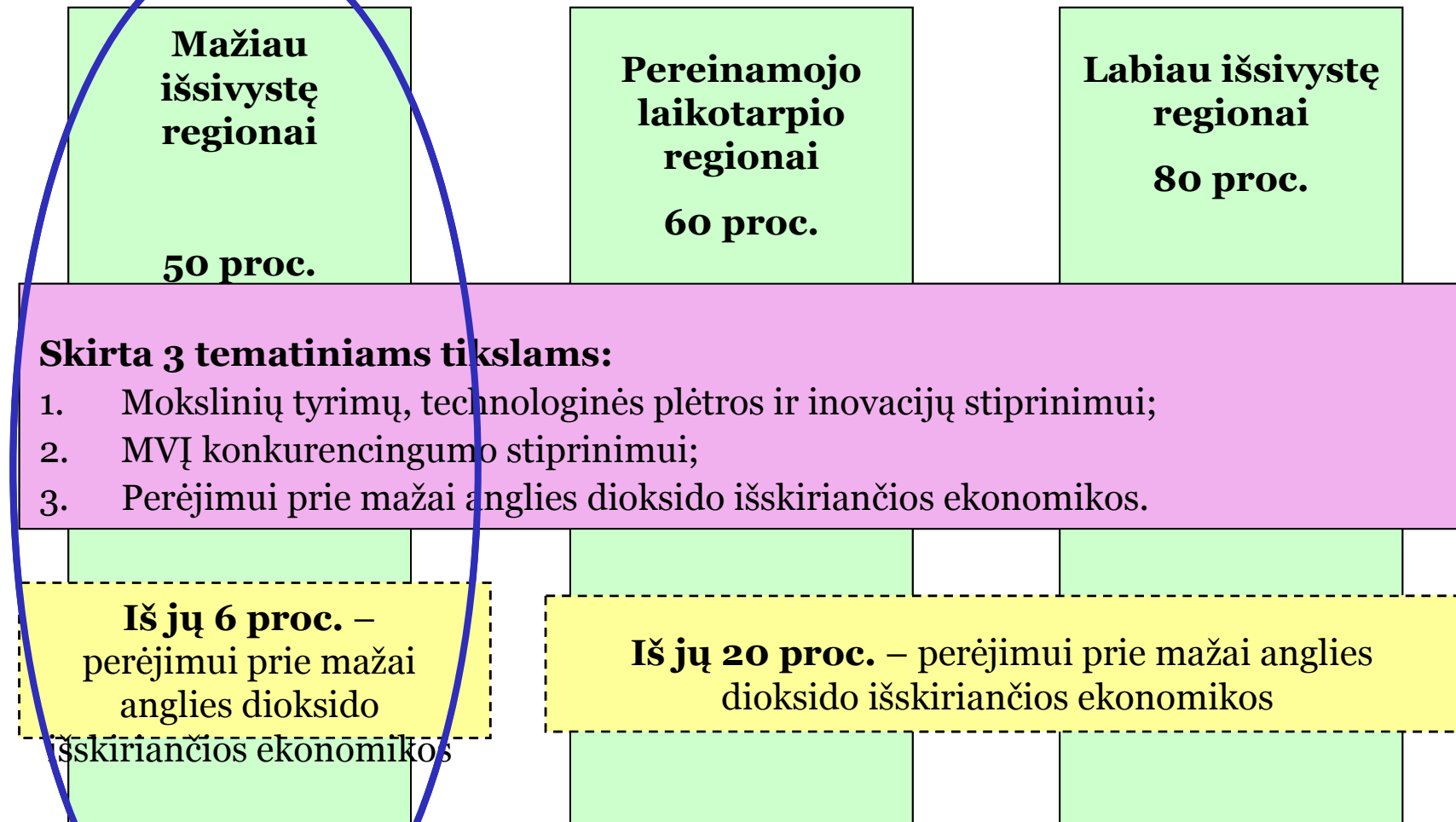

Galimos horizontalios temos

- Verslus ir motyvuotas jaunimas.
- Kūrybinga ir atsakinga žinių visuomenė.

TEMATINĖ KONCENTRACIJA – ERPF

Skirta 3 tematiniams tikslams:

1. Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų stiprinimui;
2. MVĮ konkurencingumo stiprinimui;
3. Perėjimui prie mažai anglies dioksido išskiriančios ekonomikos.

Iš jų 6 proc. –
perėjimui prie mažai
anglies dioksido

išskiriančios ekonomikos

Iš jų 20 proc. – perėjimui prie mažai anglies
dioksido išskiriančios ekonomikos

TEMATINĖ KONCENTRACIJA – ESF

Mažiau išsivystę regionai

60 proc.

Pereinamojo laikotarpio regionai

70 proc.

Labiau išsivystę regionai

80 proc.

Daugiausiai keturiems investavimo prioritetams, pagal šiuos tematinis tikslus:

1. Užimtumo didinimas ir parama darbo jėgos judumui;
2. Investicijos į švietimą, įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą;
3. Kova su skurdu ir socialinės įtraukties skatinimas;
4. Institucinių gebėjimų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas.

Iš jų - **20 proc.** – kovos su skurdu ir socialinės įtrauktiems skatinimo tematiniam tikslui nacionaliniu lygmeniu

Pasiūlymai dėl tolesnių žingsnių

- Apvaliojo stalo diskusijų (aptarimų) organizavimas (kovas - gegužė)
Sektorinių prioritetų sukonkretinimas, identifikuojant:
 - galimus investicinius integralius prioritetus, kurie apjungtų sektorinius prioritetus ir atspindėtų jų tarpusavio sąsajas ir sinergijas
 - aktualius horizontalius prioritetus
 - paramos formas, sąlygas
 - konkrečias pavyzdines iniciatyvas/projektus kiekviename sektoriuje/teritorijoje

Aptarimų temos

- Kokias inovacijas reikia remti siekiant Lietuvos pažangios ir protingos specializacijos (“smart specialization”)?
- Kaip judus jaunimas gali išjudinti Lietuvos ekonomiką?
- Tausojantis vartojimas, tausojantys žemės ūkis ir tausojanti gamyba – tvaraus augimo ištakos.
- ESF remiamos socialinės inovacijos – išsivystymo skirtumų mažinimo instrumentas.
- Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas – tikrosios sanglaudos indikatoriai.
- Miestų plėtra – tinklinis ar ląstelinis modelis?
- Gamtos bioįvairovė ir kultūrinis paveldas kaip svarbus regionų patrauklumo veiksniai.

Ačiū už dėmesį!

